# ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ( έκτο τμήμα )
της 22ας Μαρτίου 1990 *

Στην υπόθεση C-347/87,

**Triveneta Zuccheri SpA,** με έδρα τη Βερόνα,

**Consorzio Maxi,** με έδρα το Laives,

**Uniuonzuccheri SRL,** με έδρα το Albizzate,

**Rader GEC SNC,** με έδρα την Altavilla Vicentina,

**Riseria Toscana** di Italo Meneghetti,

**Avez SpA,** με έδρα το Μιλάνο,

**Seda SpA,** με έδρα τη Modena,

**Liguralcool SAS,** με έδρα τη Γένουα,

εκπροσωπούμενες από τους Giovanni Maria Ubertazzi και Fausto Capelli, δικηγόρους Μιλάνου, και τον Louis Schiltz, δικηγόρο Λουξεμβούργου, τον οποίο διόρισαν και αντίκλητο, 83, boulevard Grande-Duchesse-Charlotte,

προσφεύγουσες,

κατά

**Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων,** εκπροσωπουμένης από τον νομικό της σύμβουλο Thomas F. Cusack και από τον Enrico Traversa, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Γεώργιο Κρεμλή, μέλος της νομικής της υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

* Γλώσσα διαδικασίας: η ιταλική.

που έχει ως αντικείμενο προσφυγή ακυρώσεως της αποφάσεως 87/533/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 1987, σχετικά με ενίσχυση της ιταλικής κυβέρνησης στους ιταλούς εμπόρους ζαχάρεως ( ΕΕ L 313, σ. 24 ),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ( έκτο τμήμα ),

συγκείμενο από τους K. N. Κακούρη, πρόεδρο τμήματος, F. A. Schockweiler, T. Koopmans, G. F. Mancini και T. F. O'Higgins, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: ο πρώτος γενικός εισαγγελέας W. Van Gerven
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως

έχοντας υπόψη την έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση και κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 22ας Νοεμβρίου 1989,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 11ης Ιανουαρίου 1990,

εκδίδει την ακόλουθη

## Απόφαση

1 Με δικόγραφο που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 11 Νοεμβρίου 1987, η εταιρία Triveneta zuccheri SpA, με έδρα τη Βερόνα ( Ιταλία ), καθώς και άλλες επτά ιταλικές εταιρίες εμπορίας ζαχάρεως ( στο εξής: προσφεύγουσες εταιρίες ), ζήτησαν, βάσει του άρθρου 173, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ, την ακύρωση της αποφάσεως 87/533/ΕΟΚ της Επιτροπής, της 8ης Απριλίου 1987, σχετικά με ενίσχυση της ιταλικής κυβέρνησης στους ιταλούς εμπόρους ζαχάρεως ( ΕΕ L 313, σ. 24 ).

2 Με την προσβαλλόμενη απόφαση, την οποία απηύθυνε προς την Ιταλική Δημοκρατία, η Επιτροπή θεώρησε ότι η προς τους ιταλούς εμπόρους ζαχάρεως καταβολή ποσού 37,12 λιρών Ιταλίας ( LIT ) ανά χιλιόγραμμο για τα αποθέματα λευκής ζαχάρεως που υπήρχαν στις 29 Οκτωβρίου 1984 αποτελούσε κρατική ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά κατά την έννοια του άρθρου 92 της Συνθήκης ΕΟΚ και επομένως δεν μπορούσε να πραγματοποιηθεί.

3 Η καταβολή αυτή, που προβλέπεται από την απόφαση της 11ης Οκτωβρίου 1984 του Comitato interministeriale per la programmazione economica (διυπουργικής επιτροπής οικονομικού προγραμματισμού), καθώς και από τα μέτρα 39/1984 της 24ης Οκτωβρίου 1984 και 41/1984 της 16ης Νοεμβρίου 1984 του Comitato interministeriale dei prezzi (διυπουργικής επιτροπής τιμών), αποφασίστηκε υπέρ των ιταλών εμπόρων ζαχάρεως προκειμένου να αντισταθμιστεί η μείωση του περιθωρίου κέρδους τους, η οποία προκλήθηκε από μείωση της ανωτάτης τιμής πωλήσεως της ζαχάρεως κατά 40,09 LIT ανά χιλιόγραμμο σε σχέση με την τιμή που ίσχυε πριν, μείωση την οποία προέβλεπε το μέτρο 39/1984 και η οποία τέθηκε σε ισχύ στις 30 Οκτωβρίου 1984.

4 Η Επιτροπή προέβαλε ένσταση απαραδέκτου της προσφυγής, βάσει του άρθρου 91, παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού διαδικασίας του Δικαστηρίου, και ζήτησε από το Δικαστήριο να αποφανθεί επί της ενστάσεως αυτής χωρίς να εισέλθει στην ουσία.

5 Προς στήριμη αυτής της ενστάσεως απαραδέκτου, η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, προσβάλλοντας την επίμαχη απόφαση, οι προσφεύγουσες εταιρίες στρέφονται, στην πραγματικότητα, κατά παραλείψεως της Επιτροπής, λόγω του ότι η τελευταία, κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου, παρέλειψε να ασκήσει προσφυγή λόγω παραβάσεως κατά της Ιταλικής Δημοκρατίας ζητώντας από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι τα ιταλικό σύστημα καθορισμού ανωτάτων τιμών πωλήσεως της ζαχάρεως είναι ασυμβίβαστο προς το κοινοτικό δίκαιο.

6 Οι προσφεύγουσες εταιρίες ζητούν από το Δικαστήριο να απορρίψει την προβαλλόμενη ένσταση. Προς τούτο, υποστηρίζουν ότι υπάρχει άρρηκτος σύνδεσμος μεταξύ της προσβαλλομένης αποφάσεως και του ιταλικού συστήματος τιμών ζαχάρεως, οπότε είναι αδύνατο να αμφισβητηθεί η νομιμότητα της εκδοθείσας απόφασης χωρίς να τεθεί και το ζήτημα αν συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο το ιταλικό σύστημα καθορισμού ανωτάτων τιμών ζαχάρεως.

7 Στις 23 Νοεμβρίου 1988, το Δικαστήριο αποφάσισε να συνεξετάσει το παραδεκτό με την ουσία της υποθέσεως.

8 Επί της ουσίας, οι προσφεύγουσες εταιρίες, αποδέκτες της καταβολής των ποσών την οποία προβλέπει η ιταλική κανονιστική ρύθμιση, αμφισβητούν την ορθότητα του χαρακτηρισμού του εν λόγω μέτρου ως ενισχύσεως ασυμβίβαστης προς την κοινή αγορά, υποστηρίζοντας, καταρχάς, ότι το μέτρο αυτό συνιστούσε απλώς και μόνον αποκατάσταση της ζημίας που υπέστησαν οι ιταλοί έμποροι ζαχάρεως λόγω της εφαρμογής εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί καθορισμού τιμών η οποία είναι αντίθετη προς το κοινοτικό δίκαιο. Εν συνεχεία, οι προσφεύγουσες εταιρίες ισχυρίζονται ότι η αποφασισθείσα καταβολή ήταν απαραίτητη προκειμένου να αποφευχθεί η — απαγορευόμενη από το άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, της Συνθήκης ΕΟΚ — διάκριση μεταξύ των εμπόρων οι οποίοι στις 29 Οκτωβρίου 1984 είχαν αποθέματα ζαχάρεως και των εμπόρων που δεν βρίσκονταν σ' αυτή την κατάσταση.

9 Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, εν πάση περιπτώσει, η προσφυγή είναι αβάσιμη. Όσον αφορά τον πρώτο από τους λόγους ακυρώσεως που προβάλλουν οι προσφεύγουσες εταιρίες, υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η νομιμότητα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η οποία προκύπτει από την ίδια την αιτιολογία της, και η προβαλλόμενη αντίθεση της ιταλικής κανονιστικής ρυθμίσεως περί καθορισμού ανωτάτων τιμών για τη ζάχαρη προς το κοινοτικό δίκαιο είναι δύο προβλήματα εντελώς ανεξάρτητα μεταξύ τους. Όσον αφορά τον δεύτερο από τους λόγους που προβάλλουν οι προσφεύγουσες εταιρίες, ο οποίος αναφέρεται στην παράβαση του άρθρου 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, η Επιτροπή παρατηρεί ότι η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται εν προκειμένω, καθόσον η υποτιθέμενη διάκριση δεν γίνεται μεταξύ παραγωγών της Κοινότητας.

10 Στην έκθεση για την επ' ακροατηρίου συζήτηση αναπτύσσονται διεξοδικώς το ιστορικό της διαφοράς και η εξέλιξη της διαδικασίας, καθώς και οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνον καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

11 Χωρίς να εξεταστούν οι ισχυρισμοί και τα επιχειρήματα των διαδίκων, πρέπει να παρατηρηθεί ευθύς εξαρχής ότι οι δύο λόγοι ακυρώσεως, τους οποίους οι προσφεύγουσες εταιρίες προβάλλουν με το δικόγραφο της προσφυγής τους και ανέπτυξαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, εκκινούν από την υπόθεση ότι η ιταλική κανονιστική ρύθμιση περί καθορισμού τιμών για τη ζάχαρη είναι ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο.

12 Πράγματι, με τον πρώτο λόγο οι προσφεύγουσες εταιρίες ισχυρίζονται ότι εθνική κανονιστική ρύθμιση περί τιμών, η οποία εφαρμόζεται σε όλα τα στάδια παραγωγής και εμπορίας ενός προϊόντος που εμπίπτει σε κοινή οργάνωση των αγορών, πρέπει, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου (βλέπε παραδείγματος χάρη, απόφαση της 23ης Ιανουαρίου 1975, Galli, 31/74, Racc. 1975, σ. 47), να θεωρείται ασυμβίβαστη προς την κοινή αυτή οργάνωση, δεδομένου ότι η κοινή οργάνωση παρέχει αποκλειστική αρμοδιότητα στο Συμβούλιο και στην Επιτροπή ως προς τους τομείς τους οποίους καλύπτει. Κατά τις προσφεύγουσες εταιρίες, αυτό ισχύει κατά μείζονα λόγο όταν — όπως εν προκειμένω — η κοινή οργάνωση, η οποία έχει θεσπιστεί με τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981, περί κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της ζαχάρεως (ΕΕ L 177, σ. 4), στηρίζεται σε κοινό σύστημα τιμών που εμποδίζει τα κράτη μέλη να παρεμβαίνουν, με εθνικές διατάξεις θεσπιζόμενες μονομερώς, στον μηχανισμό σχηματισμού των τιμών όπως αυτός προκύπτει από την κοινή οργάνωση. Στο πλαίσιο αυτού του λόγου, οι προσφεύγουσες υποστηρίζουν, ακόμα, ότι η ιταλική κανονιστική ρύθμιση περί καθορισμού τιμών για τη ζάχαρη αντίκειται στο άρθρο 30 της Συνθήκης ΕΟΚ, δεδομένου ότι μπορεί να εμποδίσει την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων.

13 Με τον δεύτερο λόγο ακυρώσεως των προσφευγουσών εταιριών, ο οποίος αναφέρεται στο άρθρο 40, παράγραφος 3, δεύτερο εδάφιο, προβάλλεται ότι η καταβολή των ποσών την οποία αποφάσισαν οι ιταλικές αρχές ήταν απαραίτητη προκειμένου να καταργηθεί μια διάκριση που καθιερώθηκε εις βάρος των ιταλών εμπόρων κατόπιν αντίθετης προς το κοινοτικό δίκαιο παρέμβασης των εθνικών αρχών.

14 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, οι προσφεύγουσες εταιρίες ανέφεραν, ακόμα, ότι το εν λόγω ιταλικό μέτρο πρέπει να θεωρηθεί ως καταβολή ποσού το οποίο οι ιταλοί έμποροι ζαχάρεως απώλεσαν εξαιτίας εθνικής κανονιστικής ρυθμίσεως αντίθετης προς το κοινοτικό δίκαιο, επικαλέστηκαν δε την απόφαση της 10ης Ιουλίου 1980, Ariete, σκέψη 15 (811/79, Racc. 1980, σ. 2545), για να υποστηρίξουν ότι το μέτρο αυτό δεν μπορεί, κατά συνέπεια, να χαρακτηριστεί ως ενίσχυση ασυμβίβαστη προς την κοινή αγορά. Τη συλλογιστική τους στήριξαν, ιδίως, στο αξίωμα « nemini licet venire contra factum proprium », υποστηρίζοντας ότι η Επιτροπή, η οποία παρέλειψε να ζητήσει από το Δικαστήριο να αναγνωρίσει ότι η ιταλική κανονιστική ρύθμιση περί ανωτάτων τιμών για τη ζάχαρη ήταν ασυμβίβαστη προς το κοινοτικό δίκαιο, δεν έχει δικαίωμα να εμποδίσει την καταβολή των ποσών την οποία αποφάσισαν οι ιταλικές αρχές.

15 Υπ' αυτές τις συνθήκες, διαπιστώνεται ότι, προκειμένου να κρίνει επί του βασίμου των λόγων ακυρώσεων τους οποίους προβάλλουν οι προσφεύγουσες εταιρίες, το Δικαστήριο πρέπει, κατ' ανάγκη, να αποφανθεί επί του ζητήματος αν συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο η ιταλική κανονιστική ρύθμιση περί καθορισμού ανωτάτων τιμών ζαχάρεως.

16 Κατά πάγια νομολογία, όμως, εκτός της περιπτώσεως της προσφυγής με την οποία ζητείται η αναγνώριση υπάρξεως παραβάσεως, δεν είναι έργο του Δικαστηρίου να αποφαίνεται περί της συμφωνίας εθνικής διατάξεως προς το κοινοτικό δίκαιο. Η αρμοδιότητα αυτή ανήκει στα εθνικά δικαστήρια, που την ασκούν αφού, ενδεχομένως, το Δικαστήριο τους παράσχει, κατόπιν υποβολής προδικαστικού ερωτήματος, τις αναγκαίες διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο και την ερμηνεία του κοινοτικού δικαίου.

17 Από τα παραπάνω προκύπτει ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί — χωρίς προηγουμένως να κρίνει, στο πλαίσιο προσφυγής ακυρώσεως στρεφομένης κατ' αποφάσεως της Επιτροπής, αν το ιταλικό σύστημα καθορισμού τιμών ζαχάρεως συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο — να αποφανθεί επί των λόγων τους οποίους προβάλλουν οι προσφεύγουσες εταιρίες αμφισβητώντας την ορθότητα του χαρακτηρισμού του εν λόγω ιταλικού μέτρου ως ενισχύσεως και οι οποίοι στηρίζονται στην προβαλλόμενη αντίθεση της κανονιστικής ρυθμίσεως περί ανωτάτων τιμών ζαχάρεως στην Ιταλία προς το κοινοτικό δίκαιο.

18 Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες δεν προέβαλαν κανέναν άλλο λόγο προς απόδειξη του παρανόμου χαρακτήρα της προσβαλλομένης αποφάσεως, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί ως απαράδεκτη.

**Επί των δικαστικών εξόδων**

19 Κατά το άρθρο 69, παράγραφος 2, του κανονισμού διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα. Δεδομένου ότι οι προσφεύγουσες εταιρίες ηττήθηκαν, πρέπει να καταδικαστούν στα δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ( έκτο τμήμα )

αποφασίζει:

**1) Απορρίπτει την προσφυγή ως απαράδεκτη.**

**2) Καταδικάζει τις προσφεύγουσες εις ολόκληρον στα δικαστικά έξοδα.**

Κακούρης Schockweiler

Koopmans Mancini O'Higgins

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 22 Μαρτίου 1990.

Ο γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο πρόεδρος του έκτου τμήματος

K. N. Κακούρης